

Påverkas återfall i brott av om påföljden är frihetsberövande eller icke frihetsberövande?

Resultat från en metastudie

Påverkas återfall i brott av om påföljden är frihetsberövande eller icke frihetsberövande?

Resultat från en metastudie

Brå – centrum för kunskap om brott och åtgärder mot brott

Brottsförebyggande rådet (Brå) verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsförebyggande arbete och rättsväsendets reaktioner på brott.

Publikationen finns som pdf på www.bra.se. På begäran kan Brå ta fram ett alternativt format. Frågor om alternativa format skickas till tillgangligt@bra.se

Vid citat eller användande av tabeller, figurer och diagram ska källan Brå anges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

Denna publikation kan laddas ner från Brottsförebyggande rådets webbplats, www.bra.se/publikationer

Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm.
Telefon 08-527 58 400, e-post info@bra.se, www.bra.se

Författare: Erik Grevholm, forsknings- och utredningsråd
Produktion: Ordförandet

© Brottsförebyggande rådet 2019
URN:NBN:SE:BRA-820

Innehåll

Frihetsberövande respektive icke frihetsberövande påföljder	4
Individualpreventiva effekter på återfall i brott	4
Återfallsstatistik är bra men inte tillräckligt	5
Nödvändigt med forskning.....	5
Utgångspunkt i de starkaste studierna sammantaget	5
Så här utvanns kunskapen om återfallseffekter.....	5
Sökning av primärstudier – och kriterier för att inkludera dem	5
De fyra typerna av forskningsupplägg i primärstudierna	6
Inkluderade studier och effektberäkningar	7
Övervägande studier från den engelskspråkiga delen av världen	8
Metastudiens resultat om återfallseffekter	8
De starkaste studierna påvisar inte skillnader i återfallseffekter.....	8
De svagare studierna tyder på högre återfall efter frihetsberövande.....	9
De svagaste studierna lutar åt högre återfall efter frihetsberövande påföljder.....	9
Iakttagelser om metametoden och resultaten om återfallseffekter.....	10
Eftersträvansvärt att få samlad och objektiv resultatbild	10
Begränsade möjligheter till säkra slutsatser när antalet primärstudier är litet	10
Inte belagd effektskillnad mellan frihetsberövande och icke frihetsberövande	10
Svårt att generalisera resultaten till enskilt land som Sverige	11
Metastudier är bättre när det finns många starka primärstudier och tydligt frågeområde.....	11
Litteratur.....	12

En viktig fråga på det kriminalpolitiska området är om frihetsberövande påföljder (som fängelse) oftare följs av återfall i brott än icke frihetsberövande påföljder (som skyddstillsyn). Svaret på den frågan är centralt när man står inför valet mellan mer eller mindre inlåsning.

För att få fram ett kunskapsbaserat svar anlätade Brå utomstående forskare,¹ som genomförde en systematisk kunskapsöversikt med statistiska metaanalyser, en så kallad metastudie. Studien publicerades på engelska 2014, i rapporten *The effects on re-offending of custodial versus non-custodial sanctions*.

Det har nu gått några år sedan metastudien gjordes och sedan dess har det publicerats ytterligare studier som kan ha bidragit med viktig kunskap om påföljders² effekter på återfall i brott. Men eftersom det inte sedan dess gjorts någon metastudie av samma slag är det trots allt motiverat att presentera 2014 års metastudie i enkel form, vilket ytterligare motiveras av att sådana studier kan vara svåra att ta till sig utan särskild introduktion. Syftet med denna text är således att presentera nämnda metastudie och göra dess resultat begripliga.

Frihetsberövande respektive icke frihetsberövande påföljder

Den typ av *frihetsberövande påföljd* som dominerar i Sverige är fängelse, men det finns även möjligheten att verkställa fängelsestraff i hemmet med så kallad fotboja (IÖV). Båda dessa reaktioner på brott verkställs inom Kriminalvården. Det finns också påföljden rättspsykiatrisk vård, i vårdverksamheter med olika huvudmän. För unga finns slutna ungdomsvård, som verkställs genom Statens institutionsstyrelse (SiS).

Utöver böter är de icke frihetsberövande påföljderna för vuxna främst skyddstillsyn och villkorlig dom, som kan ges i kombination med tilläggs-sanktioner som samhällstjänst och kontraktsvård. Sammantaget kallas de ibland frivårdspåföljder och de verkställs i Kriminalvården. För ungdomar finns de icke frihetsberövande påföljderna ungdomsvård och ungdomstjänst, som verkställs genom kommunernas socialtjänst.

Individualpreventiva effekter på återfall i brott

När man pratar om effekterna av olika påföljder kan man fokusera på de som dömts till påföljd i domstol (individualprevention), på andra som man vill ska avhålla sig från att begå brott (allmänprevention) eller i någon form på samhället i stort (exempelvis samhälleliga kostnader). Det vi här fokuserar på är effekter på de som dömts. Effekterna kan då handla om sådant som nivån på återfall i brott, tiden till återfall i brott och återfallens allvarighet, samt nivån på personernas övriga situation när det gäller bland annat missbruk, boende och sysselsättning. Därutöver kan effekter av specifikt frihetsberövande påföljder handla om så kallade inkapaciteringseffekter, det vill säga effekter på brottsligheten till följd av att de dömda under en tid inte kan begå brott ute i samhället. Men i

¹ Författare var forskarna Patrice Villettaz, Gwladys Gillérion och Martin Killias, då verksamma vid olika universitet i Schweiz.

² Påföljder används här som ett övergripande begrepp för utdömda reaktioner på brott, som exempelvis böter, skyddstillsyn, fängelse etc.

metastudien och i denna text uppmärksamma endast i vilken utsträckning de dömda återfaller i brott eller ej.

Återfallsstatistik är bra men inte tillräckligt

I löpande kriminalstatistik över återfall i brott av det slag som finns i Sverige framgår tydligt att återfallsnivån är högre efter fängelse än efter icke frihetsberövande påföljder. Generellt sett gäller att ju mer ingripande påföljder på brott, desto högre återfallsnivåer. Det är viktig information. Men dessa resultat bevisar inte att det är själva påföljderna eller deras innehåll som påverkar tendensen till återfall. Skillnaderna kan bero på att gärningspersoner med ökad risk för framtida brottslighet i högre grad begår och döms för sådana brott som leder till de strängare frihetsberövande påföljderna, samt att de dömda också tidigare har fällts för brott, vilket vägs in i påföljdsbestämningen och gör att de oftare döms till frihetsberövande påföljder.

Nödvärdigt med forskning

För att besvara frågan om påföljdernas betydelse för återfall i brott räcker det därför inte med att titta i kriminalstatistik, utan det krävs forskning som försöker isolera konsekvenserna – effekterna – av själva påföljderna. Säkrast resultat får man genom studier med starka forskningsupplägg, som då personer slumpmässigt får olika påföljder, vilket förstås är svårt att få till stånd i ett straffrättsligt system som ska vara lika för alla. Det går också att studera återfallseffekter med forskningsmässigt svagare upplägg, där man på statistisk väg försöker likställa grupper som dömts till olika påföljder, men även sådana studier är ovanliga i små länder som Sverige.

Utgångspunkt i de starkaste studierna sammantaget

En möjlighet är att i stället se på frågeområdet i ett metaperspektiv, med resultat från så många enskilda primärstudier som möjligt, från många länder och över en längre tid. Genom att systematiskt gå igenom den samlade forskningen får man i vissa avseenden en säkrare bild än genom att konsultera några enskilda studier eller många studier utan noggrann systematik. Detta förfarande benämns på lite olika sätt beroende på vilken typ av studie det handlar om, men i det här fallet handlar det om en metastudie som dels bestod av en systematisk kunskapsöversikt, dels av en statistisk metaanalys.

Så här utvanns kunskapen om återfallseffekter

Sökning av primärstudier – och kriterier för att inkludera dem

Frågeställningen i metastudien var om frihetsberövande påföljder leder till högre eller lägre grad av återfall i brott än de icke frihetsberövande.

För att hitta primärstudier som kunde bedömas utifrån de krav som ställts upp användes en rad sökmetoder.³ Sökningarna gav träffar på tusentals studier från olika delar av världen, som sedan bedömdes.

³ Sökningar i sammanställningar av abstracts, på internet, i bibliografier samt i kontakter per e-post med forskningsinstitutioner runt om i världen.

De studier som skulle inkluderas i översikten måste

- ha färdigställts mellan 1961 och 2013
- innehålla minst ett mått på återfall i brott, med jämförelser mellan personer som dömts till en frihetsberövande påföljd och personer som fått en icke frihetsberövande påföljd
- ha använt forskningsupplägg med antingen
 - klassiskt experiment
 - naturligt experiment
 - kvasiexperimentellt upplägg – matchning med propensity scores
 - kvasiexperimentellt upplägg – med annan matchning.

Däremot krävdes inte att studierna var officiellt publicerade, utan även genomförda men opublicerade studier accepterades. Merparten av den aktuella forskningen i världen finns tillgänglig på engelska, men till meta-studien eftersöktes och inkluderades även studier på andra språk.

De fyra typerna av forskningsupplägg i primärstudierna

De fyra typerna av forskningsupplägg är olika starka, från klassiskt experiment (starkast) till kvasiexperimentellt upplägg med annan matchning (svagast).

Klassiskt experiment

Ett klassiskt experiment kännetecknas av att personer slumpmässigt delas upp i en experimentgrupp och en kontrollgrupp, där slumpen ska garantera att grupperna inte är olika (Frankfort-Nachmias & Nachmias 2008). Sedan genomförs de skilda insatserna gentemot grupperna och därefter mäts utfallet, för att se om det blev någon skillnad mellan grupperna.

I några av primärstudierna i materialet handlar det om att dömda ungdomar slumpats till att verkställa påföljden i sedvanlig sluten institution, eller till intensivövervakning utanför sluten institution, varefter man mätte och jämförde återfall i brott i de båda grupperna (exempelvis Barton och Butts 1990; Killias, m.fl. 2010).

Naturligt experiment

Ett naturligt experiment kännetecknas av att man utnyttjar en förändring i verkligheten som skapar förutsättningar för skapa i hög grad likvärdiga experimentgrupper och kontrollgrupper (Frankfort-Nachmias & Nachmias 2008). Det kan handla om förändringar i en del av ett land, eller förändringar i ett land eller i en del av ett land under en viss tid.

I en av primärstudierna i materialet utnyttjades att personer som dömts till korta fängelsestraff under en tid fick amnesti och slapp verkställa sina straff (van det Werff 1979). Det gjorde det möjligt att jämföra deras grad av återfall i brott med dem som tidigare dömts till samma straff på jämförbara grunder, men som också verkställt det.

Kvasiexperimentellt upplägg – matchning med propensity scores

När det inte finns förutsättningar för klassiska eller naturliga experiment tar man ofta till kvasiexperimentella upplägg. Det innebär att man har en experimentgrupp och sedan med någon teknik väljer ut personer till en kontrollgrupp. Syftet är de två grupperna ska bli likvärdiga.

Upplägget med matchning med propensity scores innebär att man med en statistisk metod försöker åstadkomma en kontrollgrupp där personerna hade samma sannolikhet att få den insats som experimentgruppen fick, trots att de i realiteten inte fick det (Austin 2011; Shadish 2013).

Kvasiexperimentellt upplägg – med annan matchning

Vid andra kvasiexperimentella upplägg fast inte med just propensity scores, används enklare metoder för matchning för att uppnå att personerna i experimentgruppen och kontrollgruppen blir så likvärdiga som möjligt, exempelvis vad gäller kön, ålder, antal tidigare domar, typ av brott i tidigare domar etc. I metastudien ställdes kravet att det måste ha genomförts matchning för minst tre sådana relevanta faktorer.

Inkluderade studier och effektberäkningar

Sökningarna och bedömningarna resulterade i att 39 primärstudier med effektmätningar inkluderades i metastudien. Studierna har olika långa uppföljningstider under vilken de mätte återfall i brott. I alla fall utom ett var den minst ett år och i flertalet fall två år eller längre. Vad som räknats som återfall skiljer sig åt mellan studierna. I många fall var det nya domar, men det förekommer också sådant som avbrutna villkorliga frigivningar, gripanden av polis och självrapporterad brottslighet.

Av de 39 primärstudierna var det tolv som bedömdes vara tillräckligt starka och innehålla tillräckliga uppgifter för att ingå i den statistiska metaanalysen. Dessa studier hade ett upplägg med klassiskt experiment, naturligt experiment eller kvasiexperimentellt upplägg med *propensity scores*. I tabell 1 nedan listas antalet effektmätningar av olika slag i fallande metodologisk styrkeordning – dels i hela metastudien, dels i den statistiska metaanalysen.

Tabell 1. Antal studier i kunskapsöversikten respektive i den statistiska metaanalysen, uppdelat på typ av forskningsupplägg.

Typ av forskningsupplägg	Antal i metastudien	Antal i den statistiska metaanalysen
Klassiskt experiment	5	3
Naturligt experiment	2	1
Kvasiexperiment – propensity scores	10	8
Kvasiexperiment – annan kontroll	22 ⁴	-
Totalt	39	12

Förutom de tolv studierna i den statistiska metaanalysen ingår således ytterligare 27 primärstudier i metastudien. De bidrar till att ge en översikt över forskningsläget. Men den statistiska delen med de tolv studierna är trots allt den mest långtgående analysen, som ger möjlighet att noggrant väga samman resultat från flera studier. Därför läggs tonvikten vid denna del, både i metastudien och i denna återgivning av den.

I den statistiska metaanalysen beräknades effekterna med så kallade oddskvoter, med tillhörande signifikansprövningar. Genomgående handlar det om en resultatredovisning som framför allt lyfter fram om det fanns

⁴ En av dessa studier (Bonta m.fl. 2000) innehåller två mätningar med olika resultat, varför den räknas som två studier.

en säkerställd effekt eller inte. Materialet var för litet för att delas upp i mindre kategorier, såsom olika typer av påföljder, kategorier av dömda, länder etc.

Övervägande studier från den engelskspråkiga delen av världen

Som så ofta är fallet i forskningssammanhang härrör flertalet av primärstudierna (ungefär två tredjedelar) från USA och från den övriga engelskspråkiga delen av världen. Inga av dem gäller Sydamerika, Asien eller Afrika. Ungefär en tredjedel av studierna härrör från Europa, där två studier gäller Schweiz (båda med högsta metodstyrka) och tre gäller Nederländerna (varav en med näst högsta metodstyrka och två med lägre metodstyrka).

Fyra av studierna har genomförts i en nordisk kontext. I två fall rör det sig om Sverige (Börjesson 1966; Bondesson 1994), i ett fall om Danmark (Brennan och Mednick 1994) och i ett fall om Finland (Muiluuvuori 2001). Samtliga dessa fyra studier är av den svagaste typen, alltså kvasiexperimentellt upplägg med annan matchning än *propensity scores*, vilket innebär att de inte ingick i den statistiska metaanalysen.

Metastudiens resultat om återfallseffekter

De starkaste studierna påvisar inte skillnader i återfallseffekter

Effektmätningar med starka forskningsupplägg tillmäts alltså större betydelse än andra mätningar. Därför väger den statistiska metaanalysen med de fyra starkaste mätningarna (tre klassiska experiment och ett naturligt experiment) tungt (se tabell 2).

Tabell 2. Effekter på återfall i brott av icke frihetsberövande respektive frihetsberövande påföljder, för studier med klassiska eller naturliga experiment. Huvudförfattare och publiceringsår, samt oddskvot, p-värde och relativ vikt (med slumpmodell).

Huvudförfattare	År	Oddskvot	P-värde	Relativ vikt
Van der Werf	1979	0,947	0,557	69,61
Barton	1990	1,034	0,850	19,87
Schneider	1986	0,801	0,460	6,75
Killias	2010	0,795	0,567	3,77
Totalt		0,946	0,478	

Oddskvoter under 1 indikerar att icke frihetsberövande påföljder ger lägre återfall i brott än frihetsberövande, om omvänt indikerar oddskvoter över 1 att frihetsberövande påföljder ger lägre återfall i brott än icke-frihetsberövande. P-värdet avgör om oddskvoterna påvisar statistiskt signifikanta effekter eller ej, där p-värde under 0,05 anger signifikant effekt.

Samantaget visar den här delanalysen ingen statistiskt signifikant effekt på återfall i brott av icke frihetsberövande påföljder jämfört med frihetsberövande. Resultaten antyder visserligen att frihetsberövande påföljder eventuellt skulle ge av något högre sannolikhet för återfall, men det är en svag tendens och den är inte statistiskt säkerställd, vare sig i de enskilda studierna eller sammantaget.

Denna viktiga del av den samlade analysen talar alltså i huvudsak för att det inte finns någon säkerställd skillnad i återfallseffekt mellan frihetsberövande och icke frihetsberövande påföljder.

De svagare studierna tyder på högre återfall efter frihetsberövande

Av de mindre starka effektmätningarna var det som nämnts åtta som bedömdes som tillräckligt starka för att ingå i en statistisk delanalys (samtliga kvasiexperimentella med propensity scores) (se tabell 3).

Tabell 3. Effekter på återfall i brott av icke frihetsberövande respektive frihetsberövande påföljder, för studier med matchning med propensity scores. Huvudförfattare och publiceringsår, samt oddskvot, p-värde och relativ vikt (med slumpmodell).

Huvudförfattare	År	Oddskvot	P-värde	Relativ vikt
Wermink	2010	0,759	0,000	22,15
Lulham	2009	0,640	0,000	17,55
Nieuwbeerta	2009	0,546	0,000	15,14
Loughran	2009	0,827	0,115	11,52
Nirel	1997	0,635	0,000	10,52
Apel	2010	0,740	0,040	8,86
Weisburd	1995	0,706	0,031	7,69
Bales	2012	0,680	0,031	6,58
Totalt		0,684	0,000	

I denna delanalys blir resultaten annorlunda. Sammantaget och i alla enskilda mätningar utom en är oddskvoterna under 1 och har p-värden under 0.05. Därmed framträder en signifikant effektskillnad, i riktning mot lägre återfall efter icke frihetsberövande påföljder jämfört med efter frihetsberövande. Den här delanalysen har fördelen att den bygger på fler enskilda mätningar. Nackdelen är att den bygger på studier med svagare metoder än i den inledande delanalysen. Om vi enbart hade tillgång till denna delanalys skulle slutsatsen bli att frihetsberövande påföljder tycks leda till högre återfall i brott än icke frihetsberövande.

De svagaste studierna lutar åt högre återfall efter frihetsberövande påföljder

Avslutningsvis är det möjligt att göra en översiktlig delanalys som bara indirekt framgår av metastudien. Vi lyfter då fram och tittar på 22 av de återstående effektmätningarna som inte ansågs kunna ingå i den statistiska metaanalysen.⁵ Det handlar nu om de mätningar som använde de i sammanhanget svagaste metoduppläggen (kvasiexperiment med annan kontroll än *propensity scores*). I denna del blir resultatet att 12 mätningar är till fördel för icke frihetsberövande påföljder och att 5 mätningar är till fördel för frihetsberövande påföljder. I 5 mätningar var resultaten inte till fördel för någon av de två påföljdstyperna.

Sett i ljuset av dessa mätningar skulle slutsatsen bli till viss fördel för icke frihetsberövande påföljder, i och med att de flesta mätningarna visar att de

⁵ Baseras på uppgifter i tabell 1 i originalrapporten (Brottsförebyggande rådet 2014).

följs av lägre återfall i brott än frihetsberövande påföljder. Eller omvänt uttryckt att frihetsberövande påföljder som fängelse sammantaget tycks leda till högre återfall i brott än icke frihetsberövande påföljder. Fördelen med den här analysen är att den bygger på många mätningar. Men en uppenbar nackdel är att den vilar på mätningar med den i sammanhanget svagaste metodstyrkan. En annan nackdel är att sammanräkningen av resultaten inte görs genom en statistisk metaanalys som noggrant viktat samman resultaten och hanterat sådant som studiernas storlek.

Iakttagelser om metametoden och resultaten om återfallseffekter

Eftersträvansvärt att få samlad och objektiv resultatbild

Genom att systematiskt gå igenom den bästa samlade forskningen uppnår man på det här sättet en säkrare generell bild av vilken effektforskning som finns och de i forskningen konstaterade effekterna, än om man begränsar sig till enskilda primärstudier eller många primärstudier utan noggrann systematik. Särskilt angeläget blir metaperspektivet i länder som Sverige, med mycket få studier om effekterna i det egna påföljdssystemet. Men det finns också metodologiska och praktiska utmaningar, både i primärstudierna och i metametoden, vilket framgår av följande iakttagelser.

Begränsade möjligheter till säkra slutsatser när antalet primärstudier är litet

Den mycket omfattande eftersökningen av primärstudier resulterade i endast tolv studier som kunde ligga till grund för den statistiska metaanalysen. Det hade behövts ett större material för att man skulle kunna dra säkra slutsatser om effektbilden på övergripande nivå.

Och i och med att materialet var så litet gick det inte att dela upp analyserna och resultaten på särskilt relevanta delfrågor. Ur ett svenskt perspektiv skulle det exempelvis vara intressant att studera effekterna av olika typer av icke frihetsberövande påföljder, eftersom dessa kan skilja sig avsevärt åt. Vidare hade det varit önskvärt med en uppdelning på vuxna respektive unga, eftersom påföljderna skiljer sig åt. Men vi får nöja oss med att konstatera att själva forskningsunderlaget inte är av en omfattning och ett slag som tillåter sådana grepp – och det påverkar förstås utbytet av metastudien.

Inte belagd effektskillnad mellan frihetsberövande och icke frihetsberövande

Metastudien leder fram till resultat om att de endast fyra men forskningsmässigt starkaste primärstudierna sammantaget, inte belägger någon skillnad i återfallseffekt mellan frihetsberövande och icke frihetsberövande påföljder. I studierna med svagare forskningsupplägg, som är fler, finns det däremot en lutning åt att icke frihetsberövande påföljder är mer fördelaktiga än frihetsberövande dito. Noterbart är också att dessa studier generellt sett är av senare datum än de fyra starkaste studierna. I metastudien tar författarna inte ställning till denna något splittrade resultatbild. Men de använder formuleringar som framför allt lyfter fram att resultatbilden

är osäker samt att de starkaste studierna inte påvisar några säkerställda effekter på återfall.

En tolkning av resultaten är att de sammantaget varken bevisar eller motbevisar att det finns någon skillnad mellan frihetsberövande påföljder och icke frihetsberövande påföljder när det gäller effekter på återfall i brott. Det går inte att utesluta att det trots allt finns en skillnad, och det troligaste förefaller i så fall vara att frihetsberövande påföljder leder till något högre återfall i brott.

Svårt att generalisera resultaten till enskilt land som Sverige

En utmaning vid internationella metastudier är att kunna använda resultaten för att dra slutsatser om ett enskilt land, när resultaten i huvudsak är hämtade från ett litet antal andra länder. I det här fallet hämtas merparten av resultaten från den engelskspråkiga delen av världen, vars rätts- och påföljdssystem skiljer sig åt från de svenska. Sätten att dela in och tillämpa påföljder är inte desamma, och det är heller inte säkert att de som döms till synbart liknande påföljder motsvarar varandra i termer av brottslighet, ålder, missbruk, övrig livssituation m.m. Detta begränsar möjligheterna att säga att huvudresultaten också är giltiga i Sverige.

Genom metastudien får vi en god bild av det samlade forskningsunderlaget, som i realiteten dock visar sig vara ganska tunt. Vi får också resultat som säger att det inte finns någon säker och generell grund för att säga att den ena typen av påföljd är bättre eller sämre än den andra i återfallshänseende. Men slutsatsen är samtidigt att vi inte kan vara säkra på att resultaten faktiskt gäller i Sverige, med de påföljder och övriga omständigheter som finns här.

Metastudier är bättre när det finns många starka primärstudier och tydligt frågeområde

Brå har numera omfattande erfarenheter av metastudier, som vanligtvis även innehåller statistiska metaanalyser. Det ger möjligheter att sätta in metastudien i ett större sammanhang.

En första reflektion är att värdet av en metastudie om effekter minskar om den som i detta fall bygger på ett litet antal primärstudier i den statistiska metaanalysen, samt ger få möjligheter till resultatuppdelningar. Själva volymen är trots allt avgörande för i vilken utsträckning det är möjligt att formulera och besvara frågeställningar på ett sätt som gör resultaten tydliga och relevanta. En andra reflektion är att metastudier blir mer relevanta om de fokuserar på relativt konkreta, avgränsade och enhetliga verksamheter, snarare än när de omfattar egentligen ganska olika verksamheter i olika kontexter, som påföljder i olika länder.

Avslutningsvis behöver det framhållas att metastudien och den här texten fångar upp forskning som fanns tillgänglig till och med 2013. Nyare forskning kan bidra med angelägen kunskap, och eventuellt skulle en förnyad metastudie ha lett fram till en förändrad resultatbild.

Litteratur

Austin, P. C. (2011). "An introduction to propensity score methods for reducing the effects of confounding in observational studies". *Multivariate Behavioral Research* 46/3: 399–424.

Barton, W. H. och Butts, L. A. (1990). "Viable options: intensive supervision programs for juvenile delinquents". *Crime and Delinquency* 36/2, 238–256.

Bondeson, U. V. (1994). *Alternatives to imprisonment: intentions and reality*. London: Transaction Publishers / Boulder: Westview Press.

Brennan, P. A. och Mednick, S. A. (1994). "Learning theory approach to the deterrence of criminal recidivism". *Journal of Abnormal Psychology* 103/3, 430–440.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2014). *The effects on re-offending of custodial versus non-custodial sanctions*. Report prepared by Patrice Villettaz, Gwladys Gilliéron and Martin Killias. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Börjesson, B. (1966). *Om påföljders verkningar. En undersökning av prognosen för unga lagöverträdare efter olika slag av behandling*. Stockholm: Almqvist & Wiksell.

Frankfort-Nachmias, C. och Nachmias, D. (2008). *Research methods in social sciences*. Worth Publishers.

Killias, M., Gilliéron, G., Villard, F. och Pogliani, C. (2010). "Does community service rehabilitate better than shorter-term imprisonment? Results of a controlled experiment". *Howard Journal of Criminal Justice* 39/1, 40–57.

Muiluuvuori, M.-L. (2001). "Recidivism among people sentenced to community service in Finland". *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention* 2/1, 72–82.

Shadish, R. W. (2013) "Propensity score analysis: promise, reality and irrational exuberance". *Journal of Experimental Criminology* 9/2, 129–144.

van der Werff, C. (1979). *Speciale preventie: Verslag van een onderzoek naar het speciaal-preventieve effect van het strafproces en van het ondergaan van een korte vrijheidsstraf bij vermogensdelinquenten, agressieve delinquenten en verkeersdelinquenten*. Haag: Staatsuitgeverij.

Brottsförebyggande rådet/National Council for Crime Prevention
BOX 1386/TEGNÉRGATAN 23, SE-111 93 STOCKHOLM, SWEDEN
TELEFON +46 (0)8 527 58 400 • E-POST INFO@BRA.SE • WWW.BRA.SE